

Fem frågor om barnkulturpolitik

Från: Barnteaterakademin Till: De kulturpolitiska talespersonerna för riksdagspartierna

1. Sedan länge finns en diskussion om synen på konsten/kulturen och dess roll. Barnteaterakademin har tidigare satt luppen på kultursynen i svensk politik, bland annat under rubriken *Kultur – nytta eller mening*. Och den senaste tiden har en debatt återkommande blossat upp om vilken roll *kulturpolitiken* ska spela.

Vilken, menar du, är konstens roll i ett samhälle och för den enskilda människan? Är distinktionen nytta eller mening relevant för dig i sammanhanget? Hur i så fall?

Vem ska sätta kulturens / konstens ramar? Vilka krav bör kulturpolitiken ställa på kulturens utövare och institutioner? Vilka dimensioner ska kulturpolitiken inte lägga sig i? Hur tolkar du begreppet ”på armlängds avstånd”?

2. Vilka förändringar har du och ditt parti arbetat för under den gångna mandatperioden på området kultur för barn och ungdom? Med vilket resultat?

3. Den fria scenkonsten fyller en viktig funktion, inte minst vad gäller föreställningar för barn och unga. Lagom till riksdagsvalet 2014 lanserade Teatercentrum, Danscentrum och Teaterförbundet *Upprop om den fria scenkonsten* med krav på förbättrade villkor för de fria aktörerna. Det utgick från fem punkter: 1. Fördubbla anslagen 2. Tydliga kriterier 3. Scenkonst till alla elever 4. Stärk arrangörerna 5. Stöd kulturskaparna

Trots de extra välkomna 25 statliga miljoner till den fria scenkonsten i 2018 års budget, är uppropet fortfarande aktuellt, inte minst för den reella urholkningen av de offentliga anslagen som kan konstateras.*

Hur ser du och ditt parti på den roll som den fria scenkonsten spelar, och på dess villkor?

Bör de statliga anslagen till den fria scenkonsten få en substantiell höjning? Vilka andra åtgärder kan behöva tas?

**Resultat av att ökningen av anslagen långt underskrider den allmänna kostnadsökningen och avtalad löneökning.*

4. Vilken är din största scenkonstupplevelse för barn/ungdom under det gångna året?

5. Vilka blir de viktigaste frågorna för dig och ditt parti att driva på området kultur för barn och unga, under kommande mandatperiod?

Vänsterpartiet:

Vasiliki Tsoulaki, ledamot i riksdagens kulturutskott

1. Kultur och konst spelar en central roll i ett demokratiskt samhälle. Genom kulturen kan olika grupper och individer få uttrycka sina tankar och känslor. Kulturpolitiken är därför ett viktigt verktyg i arbetet för att försvara de mänskliga rättigheterna och alla människors lika värde. Kultur kan också påverka människor att se världen med nya ögon, byta perspektiv och tänka på andra sätt. Kulturen är viktig för att förändra destruktiva eller förlegade attityder, traditioner och normer. Genom kulturen kan vi människor tolka och definiera vår tid, vårt förflutna och våra visioner framåt. Makten över tanken skapas i hög grad av vår möjlighet att utöva kultur och av att tillgodogöra oss kulturupplevelser. För att vi människor ska leva ett gott liv krävs att vi har tillgång till dans, musik, film, teater, litteratur, bildkonst och andra konstformer. Konsten har flera positiva bieffekter men ska inte behöva motiveras med lönsamhet, hälsofördelar eller annat. Den har ett egenvärde. Det är grundläggande att alla barn under hela sin uppväxt har tillgång till kulturella verksamheter där de själva är skapande, men också att de får uppleva professionellt utövad kultur inom alla genrer.

Att uttrycka sig genom konsten är en fundamental mänsklig rättighet. Varje konstnärligt uttryck är unikt och en viktig del av det samhälle vi lever i. Resultatet av konstnärligt skapande kan inte likställas med vanliga varor och tjänster utan har en särskild dimension. Marknadskrafterna kan inte ensamma garantera att det finns en mångfald av kulturuttryck utan huvudansvaret för detta vilar på det allmänna och på kulturpolitiken. Det måste därför ges förutsättningar för att alla ska få möjlighet att utveckla sin skapande förmåga och vara aktiva deltagare på likvärdiga villkor i kulturlivet. Så är det inte i dagsläget. Mångfald är, oavsett om det handlar om en mångfald av kulturuttryck eller mångfald av människor, i grunden en fråga om demokrati, yttrandefrihet och jämlikhet och någonting som berikar oss alla. Därför behövs det en generös och progressiv kulturpolitik som bl.a. präglas av feministiska och antirasistiska perspektiv och som bryter ner de hinder som idag finns för olika grupper att utöva och ta del av kultur. Detta är särskilt viktigt i en tid där rasistiska partier och den högerextrema rörelsen stärker sina positioner i samhället och på olika sätt ifrågasätter den fria konsten och kulturen. Kulturens roll i samhället och för samhällets utveckling är så fundamental att vi anser att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. Vi vill därför införa en lag som befäster samhällets ansvar för kulturen liknande den kulturlag som finns i Norge.

Vänsterpartiet anser att det är en ytterst viktig princip att politiker inte ska styra det konstnärliga innehållet. Konsten får aldrig reduceras enbart till sådant som är lättillgängligt, politiskt korrekt eller ämnat att underhålla för stunden. Vänsterpartiet vill att 1 procent av statsbudgeten ska gå till kultursektorn.

2. Vi har länge drivit frågan om sänkta avgifter inom Kulturskolan. Sedan 2016 fördelas ett statligt bidrag om 100 miljoner kronor årligen till kulturskolan för att förmå kommuner att sänka avgifter och på andra sätt öka tillgängligheten. Satsningen är en överenskommelse mellan Vänsterpartiet och regeringen. Bra pedagoger är också väldigt viktigt för en kulturskola av hög kvalitet, därför har vi tillsammans med regeringen satsat 25 miljoner för 2018 och sedan 40 miljoner årligen för att få fler lärare till kulturskolan. Satsningen innefattar bättre information om befintliga utbildningsvägar, fler utbildningsplatser, fortbildningsinsatser, och utvecklingsmedel till vissa lärosäten för att ta fram utbildningar med relevans för kulturskolan. Dessutom har vi fått igenom att 10 miljoner avsätts till Kulturrådet för att etablera ett nationellt kulturskolecentrum. Tillsammans med regeringen har vi även genomfört en förstärkning av medieinköpen till skolbiblioteken och utökat Skapande skola till att omfatta även förskolan.

3. Det är politikens ansvar att ge scenkonsten i landet förutsättningar att utvecklas och expandera antingen den skapas på stora institutioner, av fria grupper eller av enskilda utövare. Av politiken krävs långsiktighet och tydlighet i anslagsgivningen för att garantera trygghet för konstnärerna och skapa ökad tillgänglighet och kontinuitet för publiken. Samtidigt ska samhället värna den fria och obundna konsten. Anslagen till området ska anpassas till de faktiska kostnaderna, uppräknas årligen för pris- och löneökningar samt utformas så att de möjliggör långsiktighet i planeringen, utveckling och förnyelse. Den nuvarande kulturarbetsmarknaden innebär att många kulturskapare befinner sig i en osäker frilanstillvaro och ofta hamnar utanför de vanliga försäkringssystemen med rätt till a-kassa, pension och sjukförsäkring. Professionellt verksamma kulturskapare ska ha en rimlig lön och samma sociala förmåner som andra yrkesarbetande. Vi vill bland annat öka antalet fasta arbetstillfällen vid kulturinstitutionerna, återinföra den statliga inkomstgarantin för konstnärer samt stärka teater-, musik- och dansallianserna. Vi ser också att det ideella arrangörsledet behöver stärkas upp med utbildningsinsatser och ökat ekonomiskt stöd.

Ja, anslagen måste höjas ytterligare. Vi ställer upp på alla fem kraven från upprop om den fria scenkonsten. Vi kräver också en höjning av anslagen till kulturektorn från 0,8 till 1 procent av statsbudgeten.

4. Det är nog en föreställning med Pettsson och Findus på Vallby friluftsmuseum förra sommaren. Rätt som det var blev det strömavbrott och den fenomenala ensemblen improviserade fram ett dans- och musiknummer som blev det bästa på hela föreställningen.

5. Skolan och kulturskolan spelar en mycket viktig roll för barns och ungas tillgång till kultur och konstnärliga uttryck. För att alla barn från förskola till gymnasium ska ha möjlighet att möta olika former av professionell kultur inom ramen för sin utbildning anser vi att samarbetet och samverkan mellan skolan, lokala och nationella kulturinstitutioner samt det fria kulturlivet behöver öka och stärkas. En av Vänsterpartiets mest prioriterade kulturfrågor är stärka alla barn och ungdomars möjlighet att själva prova på olika kulturella uttrycksätt inom ramen för kulturskolans verksamhet. Vi vill därför införa en avgiftsfri kulturskola för alla barn.

Över tid har antalet skolvisningar minskat avsevärt. Vänsterpartiet har därför motionerat i riksdagen om att det behöver ges ett tydligt uppdrag till skolan för att antalet skolvisningar ska kunna öka och samverkan förbättras. Alla barn ska komma i kontakt med scenkonst minst en gång per termin i grundskolan. Vi verkar för en översyn av hur professionell kulturverksamhet konkret kan integreras i skolans undervisningsämnen. Vi anser vidare att de estetiska ämnena både behöver uppvärderas och få ett ökat utrymme i skolan, därför vill vi att antalet timmar i estetiska ämnen ökar och att ämnena ska finnas med i alla nivåer i grund- och gymnasieskolan. Varje skola bör ha en kulturpedagog knuten till sig. Vi vill stärka alla elevers rätt till ett skolbibliotek med utbildad personal.

Socialdemokraterna

Gunilla Carlsson, vice ordförande i riksdagens kulturutskott

1. Kulturen har ett egenvärde. Detta egenvärde kommer först. Den konstnärliga friheten är en förutsättning för den kreativa processen och för att skapa konst och kultur av hög kvalitet. Att garantera denna frihet är politikens viktigaste uppgift. Men det hindrar inte att kulturen också är till nytta på andra områden. Kulturen kan stärka demokratin, utveckla vårt språk, skapa jobb, bidra till att en ort blir attraktiv eller förbättra människors hälsa. Det är bidragande argument till varför vi anser att kulturen ska få offentligt stöd och vara tillgänglig för alla. I debatten ställs ofta kulturens egenvärde i motsatsställning till att kulturen kan bidra till att nå andra mål. Vi ser

det som att kulturen både har ett egenvärde och kan vara till nytta på andra områden. För oss socialdemokrater handlar det om att bejaka bådadera.

Kulturpolitiken styr med demokratiska beslut och offentliga medel mot övergripande mål som kulturell jämlikhet och jämställdhet, ökad tillgänglighet och allas rätt och möjlighet att delta i och ta del av kultur. Men när det gäller konstens och kulturens innehåll ska politiken hålla sig på armslängds avstånd.

Politiker och tjänstemän måste klara av att balansera de övergripande målen för kulturpolitiken mot den konstnärliga friheten. Som kulturpolitiker är det viktigt att hålla sig till inriktning och uppföljning, att skapa förutsättningar för ett rikt, fritt och blomstrande kulturliv, men inte att konstnärligt styra eller besluta om detaljer. Kulturen och konsten får inte bli föremål för kortsiktiga dagspolitiska och partipolitiska strävanden. Socialdemokraterna driver en politik för kulturell jämlikhet, det vill säga att alla i hela landet ska ha rätt och möjlighet att ta del av och skapa konst och kultur och att kulturellt underrepresenterade grupper och deras berättelser ska få utrymme.

2. Kulturbudgeten har ökat med nästan 1,6 miljarder under mandatperioden. Det är den högsta siffran någonsin för kulturbudgeten, både räknat i reda pengar och som kulturens andel av den totala statsbudgeten.

-En samlad satsning på kultur i områden med socioekonomiska utmaningar har genomförts. Satsningen kallas Åga rum och är uppdelad i Kreativa platser och Konst händer. Satsningen omfattar totalt 130 miljoner kronor 2016-2018 och syftar till fler kulturella mötesplatser och ökat kulturellt deltagande

-Unga Klara har fått uppdrag och finansiering för att verka som nationell teaterscen för barn och unga.

-Projektet Bokstart som syftar till att stimulera små barns språkutveckling har utökats. Regeringen tillför 10 miljoner kronor årligen 2017-2020 till Kulturrådets läsfrämjande insats Bokstart.

-Regeringen tillför 5 miljoner kronor årligen 2017-2020 för läsfrämjande insatser under skollov.

-Läsfrämjande insatser i förskolan har förstärkts. I vårpropositionen 2018 tillfördes Kulturrådet 50 miljoner kronor för läsfrämjande insatser och inköp av litteratur vid förskolor.

-Ett nytt stöd om 100 miljoner kronor till år riktas till kulturskolan för att stärka tillgängligheten och bredda kulturskolans utbud i hela landet.

-Ett kulturskolecentrum har inrättats vid Kulturrådet. I satsningen Kulturskoleklivet investeras under 2018 först 25 miljoner kronor och därefter 40 miljoner kronor per år för att skapa nya utbildningsvägar för arbete i kulturskolan.

-Det fria kulturlivet har tillförts ytterligare 115 miljoner kronor per år. Stöden har höjts till enskilda konstnärer, fria grupper inom scenkonst, utställare och arrangörer, konsthallar, litteratur och kulturtidskrifter, konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer och annat inom det fria kulturlivet.

-Satsningen Skapande skola har stärkts och omfattar nu även förskolan till viss del.

-Vi avsåg att åter göra att estetiska ämnen obligatoriskt i alla gymnasieprogram. De borgerliga partierna och SD avslog tyvärr förslaget i riksdagen.

-Vi har återinfört fri entré på vissa statliga museer. Vi tycker det är viktigt att alla, barn, unga och äldre har tillgång till vårt gemensamma kulturarv.

3. Vi har förbättrat kulturskaparnas villkor på flera områden:

-Höjt anslaget till den fria scenkonsten med 25 miljoner kronor per år.

-Ökat anslaget till det fria kulturlivet med 115 miljoner kronor per år

-Scenkonstallianserna har förstärkts med 20 miljoner kronor per år.

-Biblioteksersättningen har höjts två gånger

Vilka satsningar vi kommer att föreslå framöver får vi återkomma till.

4. Pjäsen "Som man sår" av Kristian Hallberg på Unga Klara, i regi av Gustav Deinoff.

5. Vissa kultursatsningar kommer att presenteras i partiets valplattform. Men generellt prioriterar vi barn och unga samt alla människors möjlighet att ta del och utöva kultur.

Miljöpartiet

Niclas Malmberg, ledamot i riksdagens kulturutskott

1. Konsten hjälper oss att förstå oss själva och varandra, utmana egna föreställningar och se saker ur andras perspektiv. Kulturpolitiken ska skapa förutsättningar för konsten, utan att styra dess innehåll. Det behövs kraftfulla offentliga resurser till kulturen för att skapa den bredd som enbart kommersiell finansiering inte skulle klara. Konstnärerna sätter sina egna ramar, men kulturpolitiken måste tillse att konst och kultur är tillgänglig för alla, oavsett var i landet man bor, oavsett ekonomisk situation eller funktionsvariationer.

2. Massor, och med gott resultat! För första gången har vi nu exempelvis statligt stöd till kulturskolan, utifrån en ambition att alla barn och ungdomar oavsett uppväxtkommun ska ha tillgång till kulturskola. Vidare har bland annat Unga Klara getts uppdrag att vara en nationell scen för barn och unga och skapande skola vidgats till att också inkludera förskolan.

3. Ja, den fria scenkonsten bör få fortsatt höjning. Andra viktiga reformer är att kraftigt stärka statens anslag till kultursamverkansmodellen och göra konstnärsstipendier pensions- och SGI-grundande.

4. Bröderna Lejonhjärta på Uppsala Stadsteater.

5. Den viktigaste är att återinföra estetiska ämnen på samtliga nationella gymnasieprogram. Vi trodde oss ha säkrat en riksdagsmajoritet i frågan och la en proposition, som dock avslogs efter att L och C gick samman med KD, M och SD och fällde propositionen. Men Miljöpartiet ger inte upp i frågan utan gör ett nytt försök, för att säkerställa att gymnasieungdomar ges förutsättningar att utveckla sina kreativa, skapande sidor. Vidare ska satsningen på kulturskolor stärkas, både med ökad bredd, för att fånga in fler barn och unga, och med ökad spets för att ge förutsättningar för särskilt motiverade elever att komma vidare.

Centerpartiet

Per Lodenius, ledamot i Riksdagens kulturutskott

1. För mig och Centerpartiet utgår allt från den enskilda människans behov och önskan att tolka sitt liv och sitt sammanhang, att hitta nya perspektiv. Där spelar konsten och kulturen en stor roll för den enskilda människan, men också för oss gemensamt i samhället där kulturella mötesplatser ger oss möjlighet att uppleva och reflektera tillsammans med andra. Det är detta

meningsskapande som är kulturens kärna och dess egenvärde och som behöver komma alla till del. Sedan finns också mervärden som att kultur kan bidra till exempelvis bättre hälsa.

Vår uppfattning är att skaparglädje frodas i frihet. I grunden sätts konstens och kulturens ramar av de skapande själva, utifrån vår yttrandefrihet. För den offentligt finansierade kulturen bör det visserligen finnas övergripande mål, men hur de olika kulturaktörerna arbetar med detta ska stå fritt från politisk påverkan. Vi menar också att kulturen blir friare om det finns fler finansieringskällor och välkomnar exempelvis sponsring när den konstnärliga friheten samtidigt värnas. Vi anser att kulturpolitikens uppgift är att tillgängliggöra kulturen.

2. Vi värnar starkt "Skapande skola" som är en reform som ger elever i för- och grundskola möjlighet att uppleva kultur och själva skapa. Vi vill på sikt utvidga denna reform till att omfatta även gymnasieskolan. Vi har också arbetat för att kulturskolan fortsatt ska bygga på lokala förutsättningar för att så många barn som möjligt ska få möjlighet att delta. Vi har stridit emot höjningen av moms på biobiljetter som slagit mot möjligheten att ta del av film i hela landet. Detta slår mot en av de mest tillgängliga kulturformerna, många barnfamiljer går gärna på bio tillsammans. Dessutom riskerar biografer på mindre orter att slås ut. Vi vill att en utredning snarast tillsätts för att se hur en sänkning av skatten på biobiljetter kan genomföras.

3. Den fria scenkonsten bidrar till en stor bredd av kulturupplevelser och är en viktig del i det samlade kulturlivet. Förutsättningarna för den fria scenkonsten beror inte bara på hur stora anslagen är. Vi vill ge bättre förutsättningar till den fria scenkonsten bland annat genom ett utökat stöd till samlingslokaler i hela landet, som ofta står för de scener där den fria scenkonsten kan få bokningar. Vi vill också ge mer fritt stöd till studieförbunden som ofta är med som arrangörer för den fria scenkonsten. Studieförbunden spelar också en stor roll för återväxten inom scenkonsten med bland annat replokaler. Vi vill också utveckla kultursamverkansmodellen så att regionerna får större frihet och utrymme för omprövningar av kulturbudgeten. Vi vill på sikt att Skapande skola ska omfatta även gymnasiet och det bidrar också till mer intäkter till bland annat den fria scenkonsten och att scenkonst kan nå fler unga.

4. Jag har inte längre barn i den åldern, så egna spontanbesök på scenkonst riktad till barn och ungdomar har inte skett så ofta under senaste året. Däremot har jag förmånen att i mitt uppdrag som kulturpolitisk talesperson för Centerpartiet få göra intressanta och givande studiebesök. Nu senast hos Cirkus Elvira i Sundsvall som sprider cirkuskonsten över landet. Främst i de norra delarna. Samtidigt som man ger en ny generation cirkusartister chansen att träna i en egen lokal i Sundsvall. Här är en fantastisk kombination mellan de professionella cirkusartisterna och barn och ungdomar som ges möjlighet att finna en egen uttrycksform.

5. Vi vill ge barn och unga större möjligheter att både ta del av kultur och själva skapa, oavsett var i landet de bor, oavsett livssituation eller funktionsvariation. Vi vill sluta den kulturella klyftan. Det vill vi göra genom att på sikt bredda Skapande skola till att omfatta även gymnasieskolan, genom att fortsatt arbeta för kulturskoleverksamhet som är anpassad efter lokala förutsättningar, samt genom att arbeta för bättre förutsättningar att gå på bio i hela landet. Alla dessa delar bidrar till ökad tillgång till kulturlivet för barn i hela landet.

Liberalerna

Christina Örnebjär, ledamot i riksdagens kulturskott

1. Kulturen gör förstås massor av nytta, men kulturpolitiken får aldrig vara instrumentell. Kulturens roll för oss är mening. Liberal kulturpolitik syftar till människors förståelse och utveckling. Tanken att se människan för vad hon är och kan bli – inte bara var hon kommer ifrån – är en central skillnad mellan liberaler å ena sidan och populisterna, socialkonservativa och identitetsvänster å den andra. Medan andra strävar efter att den enskilda människan ska stanna med sin grupp välkomnar liberaler att individen utmanar gruppen. Kulturen är intellektets infrastruktur. När människor utövar eller tar del av kultur föds inspiration, kreativitet och nya idéer. Kulturen ger människor verktyg att tänka själva, och det är själva grunden för liberalismen.

Liberalerna vill att målet för den statliga kulturpolitiken ska vara frihet, mångfald och kvalitet. Politiken ska hålla armlängds avstånd till kulturen – även när frestelsen är stor att lägga sig i, och även om det handlar om att styra kulturen till sådana värderingar som vi liberaler delar. Stödet till kulturen ska se till att fler möter kultur av hög kvalitet.

Politiken ska också underlätta för kulturen att få finansiering från många håll. Ju fler finansieringskällor, desto större frihet att utmana. Liberalerna vill därför skapa goda villkor för kulturföretagande och införa skatteregler som underlättar sponsring, gåvor till och konsumtion av kultur.

2. Våra viktigaste insatser för barn- och ungdomskultur på nationell nivå är att arbeta för en bra skola. Bildningsresan börjar där! När skolan fungerar som den ska får barn och unga verktyg att uppskatta och att utöva kultur

Barn och unga ska få möta professionella kulturutövare i skolan och se och höra, men också själva få utöva, t.ex. teater, film och musik. Skapande Skola ska omfatta även gymnasiet. Tillgången till skolbibliotek ska stärkas och utbildade bibliotekarier ska sköta dem. Läsning av kvalitetslitteratur och klassiker ska särskilt främjas.

3. Vår tolkning av armlängds avstånd innebär också att politiker inte ska ha så mycket synpunkter på prioriteringar mellan olika kulturyttringar. Vi tycker i grunden att det är problematiskt att det finns så många olika anslag i små påsar.

4. Egentligen räknas det kanske inte som scenkonst men det var så fantastiskt bra så jag vill lyfta det ändå. Högläsning på biblioteket där uppläsaren levde sig så in i alla karaktärerna i Mamma Mu att både barn och vuxna var helt förtrollade. Det finns många sätt att läsa en bok på, det här var helt magiskt!

5. Den övergripande frågan är att fortsätta arbeta för kunskap i skolan (se svar på fråga 2). Vi har också en mer specifik fråga som vi vill fördjupa oss i – som i och för sig kanske mer har att göra med barn i kultur som vänder sig till vuxna. I efterdyningarna till #metoo har vi uppmärksamats på villkoren för barnskådespelare. Där behövs ett betydligt tydligare barnperspektiv, där man ser till deras trygghet och säkerhet.

Moderaterna

Olof Lavesson, ordförande i riksdagens kulturutskott

1. Genom konsten och kulturen kan vi utforska vilka vi är som människor. Den utmanar, testar gränser och bryter ned tabun. Den ger oss berättelser och verktyg att förstå såväl vår samtid som vår historia. Det är ofta konsten och kulturen som får oss att reflektera kring var vi kommer ifrån och är på väg, samt hur vi möter varandra som människor.

När alliansregeringen lade fram propositionen *Tid för kultur* fastslog man de kulturpolitiska målen, samt hur man ska uppnå dem, bl.a. att främja barns och ungas rätt till kultur. De kulturpolitiska målen är grundläggande för vilken riktning som staten vill peka ut för kulturpolitiken. Enligt målen ska kulturen vara dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.

För Moderaterna är det självklart att armlängds avstånd ska råda mellan kulturens utövare och politiker. Kulturpolitikens huvuduppgift är att se till att mer konst och kultur skapas, och att mer konst och kultur kan möta en publik. Detta har samtidigt viktiga funktioner även för andra delar av samhället i form av hälsa, utbildning, integration och tillväxt. Detta står inte i något motsatsförhållande, utan är två sidor av samma kulturpolitiska mynt. En ny regering behöver se över regleringsbrev och statliga uppdrag i syfte att minska den politiska styrningen av konsten och kulturens innehåll.

2. Under den senaste mandatperioden har vi aktivt lyft frågor rörande barns och ungas rätt till kultur. Bland annat har vi fått stöd för förslag om att regeringen bör utreda hur samarbetet mellan muséernas verksamhet och undervisningen i skolan kan stärkas, samt att regeringen bör stärka arbetet med att vidareutveckla Skapande skola.

3. Moderaterna har understrukit vikten av fria resurser inom kulturpolitiken. Vi har under mandatperioden lyft fram det arbete som exempelvis Kulturbryggan har gjort för att möjliggöra nya spännande konstprojekt och samarbeten för det som annars inte hade få plats.

Att skapa goda förutsättningar för den fria scenkonsten handlar också om hur kulturpolitiken hänger samman med alla andra politiska områden. Om man höjer skatter och minskar hushållens disponibla inkomster drabbar detta kulturområdet med kirurgisk precision. Kulturpolitik får därför inte reduceras till en tävlan om vem som kan ge mest i bidrag. Frågan om kulturens villkor är mycket större och mer komplex än så.

4. Det senaste året har jag svårt att peka på något specifikt, men min första starka kulturupplevelse var på Malmö Opera (dåvarande Malmö Stadsteater) när jag såg *En Midsommarnattsdröm*. Jag tror jag var 6-7 år gammal och jag blev helt tagen. Där vaknade min kärlek för teatern. Det var inte en uppsättning för barn utan den riktade dig till hela publiken. Jag har funderat mycket på det och jag har lärt mig att vi kanske inte alltid måste anpassa föreställningar och konst för barn och unga, utan minst lika viktigt är hur vi presenterar konstarten och pedagogiken runt omkring.

5. Kultur angår alla. Det är en fråga om både bildning och demokrati. Den viktigaste reformen blir därför att skapa ett samhälle där fler känner att de vill verka och kan utvecklas som konstnärer. Där fler skapar kultur och där fler kan komma i kontakt med kulturen.

Stor del av vårt fokus ligger på alla barn och ungdomars rätt till kultur, och vi prioriterar särskilt barn och ungdomar från socioekonomiskt utsatta miljöer. Allas rätt till kultur är för Moderaterna en del av vårt partis övergripande arbete mot det växande utanförskapet. Vi ser att

kulturen har att arbeta med att nå de grupper som i lägre grad nås av olika kulturyttringar, i synnerhet bland barn och unga. Vi vill som exempel bygga ut Skapande skola till gymnasieskolan, samt kartlägga hur socioekonomiska faktorer påverkar barns och ungas kultur- och idrottsutövande.

Kristdemokraterna

Roland Utbult, ledamot i riksdagens kulturutskott

1. Genom konsten får vi rötter till vår historia, mening i nuet och visioner för framtiden. Konsten bidrar till att vidga den egna verkligheten och fantasin. Den hjälper oss att växa som empatiska och inkännande människor.

Distinktionen nytta eller mening är relevant. Nyttan utifrån att konsten är en livsviktig del av ett sammanhållet samhälle. Mening utifrån att konsten ger oss möjlighet att ingå i ett sammanhang.

När det gäller de ekonomiska ramarna så har politiken ett betydande ansvar. De konstnärliga ramarna sätts av kulturens utövare. Kulturpolitikens krav på utövare och institutioner är att de ska göra kulturen tillgänglig för alla medborgare. Kulturpolitiken ska inte lägga sig i det konstnärliga innehållet.

”På armlängds avstånd” innebär att politiken skapar goda förutsättningar för konsten men inte styr själva innehållet. Det bör samtidigt finnas en god kommunikation mellan kulturpolitiken och institutionerna.

2. Vi satsar 25 miljoner mer än regeringen på kultursamverkansmodellen som har som syfte att skapa närhet mellan politiken och de /regionala/lokala aktörerna.

I t.ex. Västra Götaland (med kristdemokratisk ordförande i kulturnämnden) satsas extra medel till Regionteater Väst som i första hand är en turnerande teater för barn och unga.

3. Kristdemokraterna står upp för den fria scenkonsten. Anslagen bör få en höjning. Grundläggande är att anslagen följer den allmänna kostnadsökningen.

Vi har i Kristdemokraternas budget ökat anslagen till Kultursamverkansmodellen med 25 extra miljoner (utöver regeringens budget) för att ge bättre ekonomiska förutsättningar för bl.a. den fria scenkonsten.

4. Under året har jag gjort flera besök på Scenkonstmuseet i Stockholm. Barnen som varit med, liksom jag själv, har verkligen uppskattat den interaktiva miljön.

5. Vi kommer att bevaka den ekonomiska sidan av hela kultursektorn. Så extra pengar till bl.a. kultursamverkansmodeller är viktigt. För mig som kristdemokrat är den viktigaste frågan hur konsten/kulturen kan nå de personer/familjer/grupper i vårt samhälle som av bl.a. socioekonomiska skäl inte tar del av det konstnärliga utbudet som erbjuds. Jag menar att det behövs mer av interventioner, alltså att man gör särskilda, riktade insatser för att nå ut till barn och unga som lever i utsatta områden.

Sverigedemokraterna

Aron Emilsson, ledamot i riksdagens kulturutskott

1. Konstens roll är givetvis mångfacetterad och det är svårt att ge en fullständig beskrivning av dess roll för enskilda individer och samhälle. Kultur och konst handlar till stor del om kommunikation. Olika former av budskap, berättelser, känslor, sinnesstämningar och upplevelser med mera, kommuniceras ut på olika sätt. Rollen är på det viset densamma för privatperson och samhälle, men det betyder inte att all kultur och konst ska behandlas lika av den politiska makten. När konst inhandlas av det offentliga måste viss hänsyn tas, liksom vid alla andra former av inköp med skattepengar, till allmän opinion och preferenser och nyttan för samhället i stort.

Konsten ska vara fri, och det är konstnärerna tillsammans med en allmän uppfattning, som definierar vad konst är. Denna definition är alltså rörlig, men det innebär inte på något vis att konst vid en given tidpunkt kan innefatta vad som helst. Liksom på alla andra områden bör kulturpolitiken, och de krav den ställer utgå från de prioriteringar medborgarna röstat för. I kulturpolitiken generellt väljer vi att satsa mer på att bevara och levandegöra det svenska kulturarvet än andra partier.

Armlängds avstånd innebär att politiska makten aldrig ska påverka eller förhindra en enskild eller organisation av kulturutövare att skapa och förmedla en kulturyttring.

2. Sverigedemokraterna har sedan ett antal år tillbaka förespråkat en tydlig utvidgning av skapande skola till förskolan. Regeringen har efter oss lagt en liknande tidsbegränsad mindre satsning. Regeringen anslog mellan 2016-2019 10 miljoner kronor per år till skapande skola för förskolan, samtidigt som vi föreslog en permanent satsning om 90 miljoner kronor per år. Vi har sedan regeringen föreslog satsningen ansett att denna satsning varit en framgång för den politik vi driver, även om regeringen inte anslagit lika mycket medel som vi skulle vilja. Utöver det vill vi återinföra de obligatoriska friluftsdagarna i skolan, det är av yttersta vikt att barn och ungdomar får möjlighet att bekanta sig med vår natur, och att de känner sig bekväma i att vistas ute i skog och mark. Att alla barn får möjlighet att göra detta genom skolan ser vi som viktigt, eftersom inte alla barn får med sig erfarenheter av friluftaktiviteter från hemmet.

3. Scenkonsten och däribland den fria, fyller ett viktigt syfte såväl för amatör- som professionellt kulturliv, men att vi prioriterar en översyn av infrastrukturen kring det såsom utbildning och arbetsmarknad, än rena ekonomiska subventioner.

Sverigedemokraterna ställer sig inte bakom regeringens satsning på den fria scenkonsten. Dels för att vi har gjort en prioritering där vi väljer att fokusera våra resurser på att stärka det svenska kulturarvet före samtidskonsten, eftersom samtidskonstnärer är vid liv och således kapabla att sörja för sin egen försörjning och sina verks främjande till skillnad från de skapelser och berättelser historien lämnat oss. Dels för att vi anser att det finns en motsägelse i att kalla statligt finansierad konst för fri.

I motion 2017/18:1594 förordar vi en nationell översyn och utvärdering av utbudet och kvalitetssäkringen av scenkonstutbildningar i landet. Vi tycker oss se indikatorer på att det råder en viss obalans mellan utbildning och arbetsliv, bland annat eftersom många scenkonstnärer påtalar svårigheter att få en anställning efter slutförd utbildning, samt för att många direkt efter slutförd utbildning väljer att vidareutbilda sig istället för att gå ut i arbetslivet. Vi tror att Sveriges alla kulturscener, både privata som statliga, behöver ett tätare samarbete under elevens utbildning. Utöver det vill se över om antalet utbildningsplatser stämmer överens med den efterfrågan som finns av scenkonstnärer. Eventuellt finns det möjlighet att höja kvaliteten på utbildningarna med färre utbildningsplatser. Vi tror att denna

form av översyn på sikt kan visa sig avsevärt mer betydelsefull för scenkonstnärers arbetssituation än ökade statliga subventioner.

4. Har svårt att peka ut någon. Jag har haft flera fina scenkonstupplevelser det gångna året och är generellt imponerad över de prestationer barn och unga förmedlar på scen, för att inte tala om hur mycket glädje och stimulans scenkonstuttryck kan ge barn och unga personligen.

5. Vi vill se en mer ambitiös satsning på skapande skola för förskolan, ökad delaktighet i friluftslivet för barn och unga, samt införandet av en svensk kulturkanon i skolväsendet. Vi kommer även bevaka utvecklingen i den kommunala kulturskolan, och slå vakt om att de kommunala kulturskolorna förblir bildningsinstitutioner där barn kan lära sig att yttra sig genom olika kulturformer.